

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ЕПІДЕМІЇ ГРИПУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

О.М. Козут, Н.О. Тімко, В.Ф. Косоовська (Львів)
ДЗ «Львівська обласна санітарно-епідеміологічна станція»

Резюме. Наведено особливості перебігу грипу у Львівській області за 2008–2010 рр. Встановлено, що рівень захворюваності був вищим серед міського населення (70% проти 30% серед сільського). Найбільш ураженою виявилася вікова група 19–39 років. Розраховано прогностичні показники розвитку пандемії у Львівській області. Показано, що серед захворілих не було осіб, щеплених проти сезонного грипу в епідсезонах 2008–2009–2010 рр. Визначено контингенти осіб для щеплень проти сезонного та пандемічного грипу.

Ключові слова: грип, епідемія, щеплення, Львівська область.

Починаючи з квітня 2009 р., коли надійшла інформація про випадки захворювання на грип А/Н1N1 у Мексиці та США, епідеміологами Львівської обласної санітарно-епідеміологічної станції (облСЕС) започатковано щоденний моніторинг з метою вивчення ситуації щодо захворюваності в усіх адміністративних територіях області, включаючи контрольне м. Львів. Водночас, розпочато постійне проведення комплексу організаційних заходів щодо попередження виникнення та недопущення поширення на території області пандемічного грипу. Роботу проведено у тісній співпраці з облдержадміністрацією, головним управлінням охорони здоров'я. Розроблено і затверджено комплексний план з даного питання, низку наказів, вказівок, рекомендацій, посилено санітарно-освітню роботу серед населення. Інформацію щодо епідемічної ситуації із захворюваності на пандемічний грип і рекомендації щодо його профілактики висвітлено на сайті облСЕС. Розпочато роботу телефонної «гарячої лінії».

На окремих адміністративних територіях 19.10.2009 р. (на 43-му тижні) зареєстровано підйом захворюваності на гострі респіраторні вірусні інфекції (ГРВІ). У контрольному із захворюваності на грип та ГРВІ м. Львові на цьому тижні захворіла 5721 особа, інтенсивний показник на 10 тис. населення становив 75,4 (при епідпорозі – 83,9). Проте вже перевищено в 1,2 разу епідпоріг у віковій групі 3–6 років, коли захворіло 912 дітей даної вікової групи з інтенсивним показником на 10 тис. населення 372,9 (при епідпорозі – 315,7). На 43-му тижні 2008 р. захворюваність становила 3176 випадків, інтенсивний показник – 41,9 (при епідпорозі – 83,9). У жодній віковій групі перевищення епідпорогу не зафіксовано. Крім цього, епідпоріг перевищено на 24 адмінтериторіях області з 27. Найвищі рівні захворюваності спостерігалися в Мостиському

районі (перевищення епідпорогу – в 15,7 разу), Сколівському (в 11,0 разу), Бродівському районі (в 6,2 разу), в м. Стрию (в 7,5 разу), в м. Дрогобичі (в 4,1 разу). На 44-му тижні перевищення епідпорогів зареєстровано на всіх адміністративних територіях області. З урахуванням епідситуації на окремих адмінтериторіях введено обмежувальні заходи: у м. Стрию (з 10.09) та м. Дрогобичі (з 11.09). Рівень захворюваності в наступні тижні епідемії наведено у таблиці 1.

У контрольному із захворюваності на грип та ГРВІ м. Львові епідпоріг перевищено, починаючи з 44-го тижня: захворіло 19 883 особи, інтенсивний показник – 262,1, при епідпорозі – 73,5 (перевищення – в 3,5 разу). На 45-му тижні епідпоріг перевищено у 4,3 разу, на 46-му тижні – в 1,4 разу.

Враховуючи тенденцію до зниження рівня захворюваності на грип та ГРВІ, видано розпорядження голови облдержадміністрації від 20.11.2009 р. № 1248/0/5-09, протокол від 17.11.2009 р. № 3 рішення державної надзвичайної протиепідемічної комісії Львівської облдержадміністрації щодо припинення карантину та введення в області обмежувальних заходів. З метою профілактики захворюваності на грип та ГРВІ у Львівській області видано постанову головного державного санітарного лікаря Львівської області від 21.11.2009 р. № 1 «Про впровадження обмежувальних заходів на період нестійкої епідемічної ситуації з захворюваності на грип та гострі респіраторні захворювання у Львівській області». З 23.11.2009 р. розпочато навчання в усіх школах області, за винятком 3 адмінтериторій (м. Червоноград, Яворівський та Пустомитівський райони). Незважаючи на створення організованих колективів, на 48-му тижні не зареєстровано підвищення рівня захворюваності на грип та ГРВІ. Інтенсивний показник захворюваності дітей віком 7–14 років на 48-му тижні становив 50,3 (при епідпорозі – 91,05),

Таблиця 1

Рівень захворюваності на 43–52-му тижнях 2009 р. та 1–3-му тижнях 2010 р.

Тиждень	Дата	Захворіли в 2009–2010 рр.	Інт. показник на 10 тис.	Епід. поріг	Захворіли в 2008–2009 рр.	Інт. показник на 10 тис.	Епід. поріг
43-й	19.10.–25.10.	20173	78,5	42,0	8428	32,7	42,0
44-й	26.10.–01.11.	57916	225,4	47,2	8430	32,8	47,2
45-й	02.11.–08.11.	63891	248,6	46,4	8203	31,9	46,4
46-й	09.11.–15.11.	24717	96,2	47,6	9157	35,6	47,6
47-й	16.11.–22.11.	12307	49,2	47,8	8305	32,3	47,8
48-й	23.11.–29.11.	10257	39,9	48,0	11147	43,3	48,0
49-й	30.11.–06.12.	7490	29,1	54,4	8721	33,9	54,4
50-й	07.12.–13.12.	9650	37,6	54,4	9150	35,6	37,6
51-й	14.12.–29.12.	11906	46,3	54,4	9980	38,8	54,4
52-й	21.12.–27.12.	12808	49,8	54,4	14111	54,9	54,4
53-й	28.12.–03.01.	8201	32,1	54,4	8300	32,3	54,4
1-й	04.01.–10.01.	7277	28,3	56,2	9385	36,5	28,3
2-й	11.01.–17.01.	9716	37,8	56,2	9790	38,1	56,2
3-й	18.01.–24.01.	9032	35,1	56,2	8599	33,5	56,2

серед дітей віком 0–14 років – 68,0 (при епідпозі – 120,6). Загалом на 48-му тижні показник захворюваності на грип та ГРВІ був нижчим за епідпозі в 1,7 разу.

На користь ефективності вжитих протиепідемічних заходів в області, (зокрема введення карантину) свідчить те, що захворюваність у віковій групі 0–14 років на 44-му тижні під час шкільних канікул становила 28 743 випадки з інтенсивним показником на 10 тис. населення 723,5 (при епідпозі – 117,4). Після 1-го тижня карантину на 45-му тижні захворюваність даної вікової групи становила 13 153 випадки з інтенсивним показником 331,1 (при епідпозі – 120,6). Далі захворюваність планомірно знизилась, на 46-му тижні її рівень становив 7795 випадків з інтенсивним показником 196,2 (при епідпозі – 120,6). На 47-му тижні захворю-

ваність вікової групи 0–14 років знизилась до 3516 випадків з інтенсивним показником 88,5 (при епідпозі – 120,6), що було підставою відмінити карантин.

На виконання розпорядчих документів, фахівцями облСЕС проведено епідрозслідування випадків захворювання на грип, ГРВІ та пневмонії із заповненням карт епідобстеження. Проаналізовано 1811 карт епідобстеження хворих, які видужали, (з різних адмінтериторій області) з діагнозом «грип», «пневмонія». За результатами аналізу встановлено, що з числа захворілих 49,5% становили чоловіки, 50,5% – жінки. Відповідно до розподілу за віком найбільш ураженою (32,2%) була вікова група 19–39 років. На 2-му місці за ураженістю (14,4%) – вікова група 40–49 років. На 3-му місці (11,1%) – 50–59 років (табл. 2).

Таблиця 2

Віковий розподіл хворих на грип та гострі респіраторні вірусні інфекції (%)

Вік (років)							
0–2	3–6	7–14	15–18	19–39	40–49	50–59	60 і старші
10,5	9,4	10,7	6,6	32,2	14,4	11,1	5,0

Таблиця 3

Дні звернень по медичну допомогу серед хворих на грип та гострі респіраторні вірусні інфекції (%)

День													
1-й	2-й	3-й	4-й	5-й	6-й	7-й	8-й	9-й	10-й	11-й	12-й	13-й	14-й
24,2	28,6	18,3	9,1	7,3	3,5	3,5	1,7	1,0	1,3	0,2	0,7	0,1	0,1

Таблиця 4

Симптоми у хворих на грип та гострі респіраторні вірусні інфекції (%)

Температура понад 38 градусів	Задишка	Кашель	Біль у горлі	Риніт	Загальна слабкість	Кон'юнктивіт	Біль у м'язах	Діарея
83,1	40,0	82,6	36,2	34,1	80,9	3,9	38,3	2,3

По медичну допомогу найбільше (28,6%) хворих звернулося на 2-гу добу від початку захворювання (табл. 3).

Щодо симптомів захворювання у 83,1% хворих зафіксовано підвищення температури тіла понад 38 градусів, у 40,0% – задишку, у 82,6% – кашель, у 36,2% – біль у горлі, у 34,1% – риніт, у 80,9% – загальну слабкість, у 3,9% – кон'юнктивіт, у 38,3% – біль у м'язах, у 2,3% – діарею (табл. 4).

У 2,9% на рентгенологічних знімках виявлено інфільтрати в легенях.

Серед осіб, перебіг захворювання яких завершився летально, проаналізовано 89 карт епідобстеження. Ле-

тальність серед чоловіків становила 44,9%, серед жінок – 55,1%. Найбільш ураженою була вікова група 19–39 років (табл. 5).

Розподіл звернень по медичну допомогу серед осіб, захворювання у яких завершилося летально, наведено у таблиці 6.

Проаналізувавши дані табл. 3 і 6, можна припустити, що однією з причин летальності було пізнє звернення по медичну допомогу, оскільки серед осіб, які одужали, найвищу питому вагу (28,6%) звернень зареєстровано на 2-гу добу, а серед осіб, захворюваність яких завершилась летально, – на 7-му добу (14,7%).

Таблиця 5

Розподіл осіб, захворювання яких завершилося летально, за віком (%)

Вікова група (років)				
до 18	19–39	40–49	50–59	60 і старші
2,3	53,9	18	21,3	4,5

Таблиця 6

Дні звернень по медичну допомогу серед осіб, захворювання яких завершилося летально, (%)

День										
немає даних	2-й	3-й	4-й	5-й	6-й	7-й	8-й	9-й	10-й	13-й
16,9	7,9	13,5	18	6,7	11,2	14,6	7,9	1,1	1,1	1,1

Таблиця 7

Симптоми в осіб, захворювання яких завершилось летально, (%)

Температура понад 38 градусів	Задишка	Кашель	Біль у горлі	Риніт	Загальна слабкість	Кон'юнктивіт	Біль у м'язах	Діарея
79,2	76,4	76,4	25	18	72,2	4,2	15,3	0

Таблиця 8

Розрахункові прогностичні показники розвитку пандемії у Львівській області
(за рекомендаціями ECDC, вересень 2009 р.)

Показник	Частка уражених	Прогнозований показник	Практично станом на 02.02.2010 р.
Кількість осіб з клінічними ознаками	30% від кількості населення	762 300	11,7% (293 624)
Госпіталізація	5% від клінічних проявів	114 345	5,4% (16 049)
Летальність	0,1% від кількості госпіталізованих	114	0,6% (105)

Розподіл за симптомами в осіб, захворювання яких завершилось летально, наведено у таблиці 7.

Найбільше осіб померло у містах Львові, Червонограді, Дрогобичі.

Захворюваність переважала серед міського населення (70% проти 30% серед сільського).

Серед захворілих не було осіб, щеплених проти сезонного грипу в епідсезонах 2008–2009–2010 рр.

Розраховано прогностичні показники розвитку пандемії у Львівській області (табл. 8).

Вірусологічною лабораторією ДУ «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Громашевського НАМН України» та Центральною СЕС МОЗ України в секційному матеріалі від 51 особи та носоглоткових змивах від 19 хворих на грип підтверджено вірус пандемічного грипу.

Обласною СЕС 11.12.2009 р. видано наказ № 171-ВО, яким зобов'язано головних державних санітарних лікарів адмінтериторій спільно з головними лікарями центральних районних і міських лікарень, на-

чальниками управлінь охорони здоров'я розробити територіальні плани проведення вакцинації проти сезонного та пандемічного грипу з переліком питань, які необхідно передбачити в плані. Фахівцями облСЕС визначено кабінети щеплень (365) для проведення вакцинації. За результатами перевірок скеровано приписи з метою усунення виявлених недоліків. Проведено навчання з питань проведення імунізації медичних працівників з прийняттям заліків. Визначено контингенти осіб для щеплень проти сезонного та пандемічного грипу.

Проти сезонного грипу станом на початок лютого 2010 р. щеплено 5336 осіб, з них 2758 медичних працівників, 43 працівники навчальної сфери, 48 працівників птахофабрик, 818 осіб, які перебувають у спеціалізованих колективах, 40 осіб з хронічними захворюваннями, решту осіб з числа інших груп ризику.

Таким чином, завдяки своєчасному проведенню протиепідемічних заходів рівень епідемії не досягнув прогнозованого.

Особенности течения эпидемии гриппа во Львовской области

О.М. Когут, Н.О. Тимко, В.Ф. Косоовская (Львов)

Представлены особенности течения гриппа во Львовской области за 2008–2010 гг. Установлено, что уровень заболеваемости был выше среди городского населения (70% против 30% среди сельского). Наиболее пораженной оказалась возрастная группа 19–39 лет. Рассчитаны прогностические показатели развития пандемии во Львовской области. Показано, что среди заболевших не было лиц, вакцинированных против сезонного гриппа в эпидсезонах 2008–2009–2010 гг. Определены контингенты лиц для вакцинации против сезонного и пандемического гриппа.

Ключевые слова: грипп, эпидемия, вакцинация, Львовская область.

Features of current flu epidemic in Lviv region

O.M. Kogut, N.O. Timko, V.F. Kosoovska (Lviv)

Features of current flu in Lviv region during 2008–2010 have been presented. Is established that morbidity level was higher among urban population (70% against 30% among rural). The age group 19–39 years has been the most amazed. Prognostic indicators of pandemic development in the Lviv region have been calculated. It is shown that among the diseased there were no the persons vaccinated against seasonal flu in epidemic season 2008–2009–2010. Contingents of persons for vaccination against seasonal and pandemic flu have been defined.

Key words: flu, epidemic, vaccination, Lviv region.

Рецензент: д-р мед. наук О.І. Гриневич.